

Ook om halfvier aan de poort

Project Transit 51 zet vrouwen uit Klein Kasteeltje voor én achter een camera

- ▶ Asielzoeksters kregen de kans om workshops fotografie te volgen
- ▶ Vijf van hen werden ook een week gevolgd
- ▶ Achter de muren van een mythisch gebouw in Brussel gebeuren vooral gewone dingen

Jozefien VAN HUFFEL

„De vrouwen in het Klein Kasteeltje willen geen asielzoeker zijn. Ze willen gewoon zijn, zoals de rest”, zegt Lisa Van Damme. Zowat anderhalf jaar geleden kwam ze voor het eerst in het asielcentrum. Op vraag van Julie Weyne, die er toen als sociaal-cultureel werker aan de slag was, gaf ze een fotografieworkshop.

Toen een tentoonstelling met werk van de vrouwen in het centrum heel wat bleek los te maken, beslisten de twee om verder te gaan. Er kwam een tweede workshopreeks met andere vrouwen en Van Damme verbleef vijf keer een week in het Klein Kasteeltje om het leven van vijf bewoners in beeld te brengen. Julie Vanstallen, woordvoester van het centrum, noteerde hun verhalen. Het boek *Transit 51* brengt alles samen.

Julie Weyne: „Vrouwen zijn in een asielcentrum de meest kwetsbare groep.” © Lisa Van Damme

„De beelden tonen dat asielzoekers inderdaad gewoon leven. Ze zijn niet spectaculair”, zegt Van Damme. Weyne: „Ook in een asielcentrum staan mensen ‘s morgens op om met hun kinderen te ontbijten. Ze hebben was te doen, ze staan om halfvier opnieuw aan de schoolpoort. Het Klein Kasteeltje is in zekere zin een mythisch gebouw in Brussel.

Mannen herinneren het zich als kazerne, maar weinigen kunnen zich voorstellen wat er nu achter de muren leeft. Dat tonen we.”

Tegenover de foto's uit het dagelijks leven staan de allesbehalve alledaagse verhalen van de vijf gevolgde vrouwen. Weyne: „Een van hen is 22. ‘Mijn leven zou nu moeten beginnen, maar ik heb het gevoel dat het al voor-

bij is’, zei ze onlangs.” Naar aanleiding van het boek gaven een aantal van de vrouwen ook mee lezingen. „Ze stappen uit het kader van hun leven als asielzoeker en krijgen het gevoel dat ze gehoord worden.” Van Damme: „Ik geloof dat we mensen op die manier, hoe kleinschalig ons project ook is, een ander beeld kunnen geven over asielzoekers.”

Dat Transit 51 een project van vrouwen werd, vloeide voort uit het feit dat Weyne in het Klein Kasteeltje verantwoordelijk was voor de vrouwenwerking. „Tegelijk zijn zij er ook de meest kwetsbare groep”, zegt ze. „Velen kwamen in aanraking met geweld: vrouwenbesnijdenissen, gedwongen huwelijken, seksueel geweld in oorlogstijd.” „En doordat ze in hun land van herkomst meestal minder kansen kregen dan mannen, beginnen ze hier bovendien met een achterstand.”, vult Van Damme aan.

„Transit 51 kreeg van de lay-outter eerst een roze kaft”, gaat ze verder. „Ik vond het mooi, maar we veranderden het omdat we bang werden dat we geen enkele man zouden bereiken. Dit mag dan een vrouwenboek zijn, het is even belangrijk dat mannen dit soort verhalen te lezen krijgen.”

Lisa Van Damme, Julie Vanstallen en Julie Weyne, *Transit 51. Vrouwen in het Klein Kasteeltje*, Lanoo, Tielt, 2013, 192 blz., 24,99 euro

„Bijna kreeg het boek een roze kaft, maar het is belangrijk dat ook mannen het lezen”

Postelein met zeiksla en jenevermayonaise

Joka maakt een kookboek met jongeren en ouderen. Elk traditioneel gerecht krijgt een hedendaagse variant

„Mij moet je niet veel meer leren. Ik kook al mijn hele leven”, zegt Paula De Bouvere, terwijl ze roert in een grote ketel stoofvlees. Naast haar aan het fornuis in zorgcentrum Lemberge in Merelbeke staat Lisa Deweydt. Ze smeert een vorstelijke laag mosterd op een plak peperkoek. „Paula werkte jarenlang in de keuken van een kasteel”, legt Deweydt uit. De twee schelen in ervaring in de keuken wellicht zestig jaar, maar vandaag maken ze samen een gerecht.

Het kookproject in Lemberge is een initiatief van Joka. Naast kampen, onder meer in rusthuizen en in voorzieningen voor mensen met een beperking, organiseert Joka ook elk jaar een project dat verschillende generaties samen uitvoeren. Tijdens vorige edities maakten jong en oud een toneelstuk en een dansvoorstelling, nu werken zo'n tien deelnemers aan een kookboek.

„Tijdens een eerste sessie deden we inspiratie op in de supermarkt. De ouderen kozen ingrediënten en daarmee gingen we aan de slag”, vertelt Joke Haegemans. „We maakten bijvoorbeeld soep van tomaat en pastinaak.” De kennismaking met laatstgenoemde groente was voor de jongeren niet onverdeeld aange-

Lisa en Paula werken aan hun stoofvlees. © Jozefien Van Huffel

naam. „Het bleek moeilijk om te bewerken, met een harde kern”, beschrijft Matt Van Vooren. „Ik stelde vast dat ik beter een bijl had meegebracht.”

Toatjespap

Vervolgens leverden de ouderen de recepten voor enkele traditionele gerechten. Er kwam posteleinsoep op tafel en garnalencocktail, stoofvlees en biscuit. „Jammer dat we nog geen *toatjespap* maakten”, merkt Paula De Bouvere op. „Dat is blijkbaar aardappelpuree met karne-

melk”, zegt een van de jongeren. „We maakten het bij Paula op de afdeling. Ik vond het zelf helemaal niet lekker, maar de meeste ouderen waren enthousiast.”

Vandaag bereidt de groep hedendaagse varianten van de klassiekers, bedacht door de jongeren. „Vooraf Matt hier is een goede kok”, wijst Yvette Nimmergeers. „Wij maakten vandaag jenevermayonaise.” „Jenever is een streekproduct”, legt Van Vooren uit. „En aangezien er wel vaker sterke drank in saus wordt verwerkt, wilde ik dat proberen.”

De garnalencocktail wordt in de hedendaagse versie een gerecht met scampi en ook de presentatie van de gerechten mag anders. Deweydt probeert lange repen te schillen van een wortel. „We willen ze kort koken en dan oprollen. Dat zal vast mooi zijn” zegt ze. De repen scheuren echter telkens af. Tot Urbain De Langhe de dunschiller overneemt en het ook eens probeert. Zijn ervaren hand blijkt beter in de franjes van de moderne keuken.

Paula De Bouvere monstert intussen de groenten op tafel. „Dit is *zeiksla*, van paardenbloemen”, stelt ze vast. Sofie Lampaert lacht. „Het is rucola. Maar het lijkt er wel op”, zegt ze.

Het einddoel van het project is een kookboek gemaakt door meerdere generaties. Joka en het zorgcentrum Lemberge krijgen daarvoor steun van Erfgoedcel Viersprong Land van Rode. „In het boek brengen we ook het levensverhaal van de ouderen. Urbain bijvoorbeeld was vroeger patissier”, zegt Joke Haegemans. „Daarnaast brengen we informatie over de gebruikte ingrediënten en hun geschiedenis.”

„Wat we hebben geleerd? Dat we geen Jeroen Meus of Piet Huysentruyt zijn”, zegt Sofie Lampaert. „En dat er in het ma-

ken van een kookboek ontzettend veel tijd kruipt”, vult haar nicht Freya Lampaert aan. „Maar al kokend kun je wel een prachtige band opbouwen.” (JVH)

Advertentie

BEDEVAARTEN LOURDES

LAWERS

13/5 & 3/6 & 17/6 & 5/8
**** Princess Class Autocar
5d / 4n • VP • hotel ***

Normaal € 684 pp
NU € 347 pp

kortingscode: 01201301

Met Nederlandstalige begeleider
Nijverheidsstraat 17 • B-2530 Boechout

070-35 08 18 € 0,30 p/m
www.lauwers.be